

K pojmu zemědělského pojištění podle § 12, odst. 2. n. z.

Okresní správa politická v Ch. výměrem ze dne 13. června 1924, č. 18.947, vyslovila, že učeň J. S. a zahradnický pomocník J. V., zaměstnaní u A. D., majitelky zahradnictví v Ch., přísluší nemocenským pojištěním k okresní nemocenské pokladně v Ch., poněvadž D. provozuje obchodní zahradnictví po živnostensku. Odvolání zemědělské okresní nemocenské pokladny v Ch. z tohoto výměru zemská správa politická v Praze rozhodnutím ze dne 14. října, č. 403.871, vyhověla a zrušivši výměr ten rozhodla, že J. S. a J. V. přísluší k zemědělské okresní nemocenské pokladně v Ch. a nikoli k okresní nemocenské pokladně, poněvadž podle vyšetření vykonávají oba veškeré zahradnické práce, vztahující se na vzdělávání půdy (rytí, hnojení, sázení a přesazování) a při obchodu nejsou vůbec zaměstnaní. Ministerstvo sociální péče nevyhovělo naříkaným rozhodnutím odvolání okresní nemocenské pokladny a potvrdilo rozhodnutí zemské správy politické z důvodů v něm uvedených, ježto dalším konaným šetřením bylo zjištěno, že jmenovaní byli výhradně zaměstnaní pracemi, spojenými s obděláváním půdy. O stížnosti, kterou na toto rozhodnutí podala okresní nemocenská pojišťovna v Ch., jakožto právní nástupyně okresní nemocenské pokladny tamtéž, uvažil Nejvyšší správní soud toto: Po stránce právní vytýká stížnost naříkanému rozhodnutí nezákonnost, brojící proti úsudku žalovaného úřadu, že jmenovaní zaměstnanci jakožto zemědělští pojištěnci přísluší nemocenským pojištěním k zemědělské okresní nemocenské pokladně v Ch. Zákonným podkladem pro řešení této otázky jest předpis § 12, odst. 2, zákona ze dne 15. května 1919, č. 268, pokud se týče ze dne 22. prosince 1920, č. 689 Sb. z. a n., jenž pouze stanoví, že za určitých předpokladů pro pojištění zemědělské a lesní musí býti zřízena samostatná pokladna nemocenská. Významem tohoto ustanovení zabýval se Nejvyšší správní soud již opětovně, tak zejména v nálezu ze dne 14. dubna 1923, č. 6048, Boh. A 2225, kde vymezil pojem zemědělského pojištění v ten rozum, že jím jest rozuměti pojištění podle § 1, odst. 1, nemoc. zákona, konajícího práce v podniku zemědělském, t. j. takovém, jehož předmětem jest zužitkovati, resp. vzdělávati vlastní nebo najatou půdu podnikatele na jeho účet k docílení plodin (rostlinných surovin) (srovnej také Boh. A 2747/23, 3212/24, 3226/24 a j.). Na názoru zde vysloveném trvá Nejvyšší správní soud i v tomto případě a odkazuje na bližší odůvodnění v cit. nálezu obsažené (§ 44 jedn. řádu). Zahradnictví, omezující se na výrobní činnost, jak byla právě definována, jež využívajíce přirozených vlastností půdy a vlivů přírodních pro vzrůst bylin, čelí k tomu, aby dobyla plodů i pro lidstvo potřebných nebo zužitkovatelných, musí býti čítáno k zemědělské výrobě. Ani způsob provozu, pokud je v podstatě podřízen a upraven podle daných klimatických poměrů, nemění ničeho na tomto charakteru výroby. Takové zahradnictví může samo o sobě, již svým obsahem, býti samostatným podnikem zemědělským a není třeba, aby bylo součástí jednotného, celkového podniku zemědělského, provozovaného zemědělcem. Jen zahradnictví, které se dovede emancipovati od vlivů přírodních tak, že nezávisle na podnebí a ročním počasí může pomocí umělých prostředků (topených skleníků a pod.) docílití vypěstění rostlin a plodin, jichž vývoj za přirozených poměrů těch kterých krajů v nich je nemožný, přestává býti výrobou zemědělskou. Stejně, neomezují-li se zahradník na prodej vlastních výrobků a je-li předmětem jeho podnikání i prodej rostlinstva jinde vypěstěného, ať ve formě nezměněné, nebo třeba jím zušlechtěné, nebo jeho výdělečné používání jiným způsobem (propůjčování k dekorativním účelům a obstarávání prací k tomu cíli směřujících), pak činnost jeho takovýmto komerčním způsobem provozu se podstatně různí od činnosti ze-

mědělce a zapadá do sféry podnikání živnostenského (srovnej Boh. A 7391/28). Námitky stěžující si strany nesly se během řízení tím směrem, že zahradnictví A. D. má povahu podniku živnostenského. Žalovaný úřad odůvodnil svůj výrok, že jmenovaní zaměstnanci přísluší nemocenským pojištěním k zemědělské okresní nemocenské pokladně, jediné zjištěnou okolností, že byli výhradně zaměstnáni pracemi, spojenými s obděláváním půdy (rytím, hnojením, sázením atd.). Nepřihlížel vůbec k povaze zahradnictví A. D. a neodůvodňuje svůj výrok konkrétními poměry podniku samého. Z hořejších úvah však následuje, že kritérium pro zodpovězení otázky, zda ten který pojištěnec je zaměstnán v podniku zemědělském či živnostenském, nenáleží hledati v obsahu práce jím konané (a ovšem ani ve formální okolnosti, že zaměstnavatel ohlásil podnik jako podnik živnostenský a že zaměstnance své má přihlášeny u společenstva), nýbrž jediné v tom, zdali pojištěnec koná práce v podniku zemědělském, jak shora byl blíže definován. Zjištění v tomto směru bylo nezbytné již proto, poněvadž stěžující si strana během řízení trvala na námitce, že zahradnictví D. bylo podnikem živnostenským. Opominutí tohoto zjištění lze vykládati jen tak — jak si je i stížnost vykládá — že žalovaný úřad pokládal své zjištění, že D. zaměstnávala jmenované pojištěnce pracemi zemědělskými....., za postačující pro vyřešení sporné otázky, zda zahradnictví její bylo zemědělské nebo živnostenské. Tím, že žalovaný úřad přiznal rozhodující význam okolností, jež podle hořejších úvah samy o sobě pro vyřešení sporné otázky nejsou rozhodné, porušil zákon. Bylo proto naříkané rozhodnutí zrušiti podle § 7 zákona o správním soudě, a bude na žalovaném úřadě, aby přihlíželo ke znakům, které podle hořejších vývodů mohly by zahradnictví to případně charakterisovati jako živnost (tak výroba prodejných produktů, rostlin, květů, plodů mimo dobu jejich přirozeného vzrůstu, umělé pěstování cizokrajných rostlin v našich krajích neaklimatisovaných, obchodování i s cizími produkty, způsob výdělečného používání rostlin), znovu rozhodl.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 24. května 1930, č. 24086/28.)

K § 14 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. (Mzdové záznamy).

O mzdových záznamech ustanovuje § 14, zák. č. 221/1924 Sb. z. a n., že zaměstnavatelé jsou povinni vésti záznamy, kterých je třeba, aby byly vyšetřeny požitky jednotlivých pojištěnců, a uschovati je aspoň po dobu pěti let. Jest mimo spor, že vdova J. W. nevedla vůbec mzdových záznamů o svých zaměstnancích povinně pojištěných. Citovaný § 14, ukládá zaměstnavatelům povinnost vésti mzdové záznamy, nestanoví žádných výjimek a neobmezuje povinnost tuto na jisté kategorie zaměstnavatelů. Ze znění jeho třeba tedy souditi, že se týká každého zaměstnavatele, t. j. každé osoby, na jejíž vrub jsou vykonávány činnosti uvedené v §§ 2 až 4 cit. zákona (§ 8). Jmenovitě není v citovaném ustanovení § 14 — jak stížnost správně uvádí — podkladu pro výklad, že by se netýkal zaměstnavatelů, jejichž zaměstnanci, pojištěním povinni, jsou zjednáni se stálým ročním platem, poněvadž zmíněná povinnost je všeobecná, z níž zákon nestanoví žádných výjimek. (Teprve § 7 zákona ze dne 8. listopadu 1928, č. 184 Sb. z. a n. (s účinností od 1. ledna 1929), připouští, aby nařízením byli zproštěni této povinnosti zaměstnavatelé, kteří nezaměstnávají zpravidla více než 3 osoby, podléhající pojištění.) Pojišťovací ústavy mohou podle § 15 cit. zák. svými oprávněnými zmocněnci dáti nahlížeti do mzdových záznamů, pomocných zápisů a dokladů zaměstnavatelových, které se vztahují k přihláškám a odhláškám zaměstnanců. Z toho ovšem plyne ratio legis § 14, umožniti pojišťovně po dobu pěti let,